

Økonomi og miljø 2010

Det Miljøøkonomiske Råds
formandskab

25. februar 2010

De Økonomiske Råd

Landbrug

De Økonomiske Råd

Tendenser i landbrugserhvervet

- Faldende reale priser på landbrugsvarer
  - Forventes også fremadrettet omend i moderat tempo
- Frem til 1995 høj årlig produktivitetsvækst herefter faldende og meget lav i de senere år
  - Tilbagevenden muligt?
- Meget høje reale prisstigninger på landbrugsjendomme: 250 pct. fra 1993 til 2008
  - Ingen udsigt til fortsatte fremtidige stigninger, tværtimod
- Ejerskab af landbrugsjord subsidieres med 1700 kr. pr. dansker om året

De Økonomiske Råd

Strukturelt problem i landbruget

- Siden 1990 har forrentning af egenkapital været tæt på nul når bortses fra reale kapitalgevinster
- Årsager:
  - Svag produktivitetsudvikling
  - Langsigtet tendens til reelt prisfald på landbrugsvarer
  - Forøget gældsoptagelse i takt med prisstigninger på landbrugsejendomme
- Ekstraordinære kapitalgevinster på ejendomme har hidtil sikret rentabilitet
- Aktuelle problemer især for mindre produktive, gældsatte bedrifter pga. faldende priser på landbrugsejendomme

De Økonomiske Råd

Anbefaling:

Afstå fra krisestøtte til landbruget

- Krisestøtte kan ikke afhjælpe et strukturelt problem
- Krisestøtte giver forventning om gentagelse
  - Stimulerer derfor til for risikobetonet adfærd
- Krisestøtte indebærer en risiko for, at nødvendig strukturudvikling forsinkes
- Nedskrivning af gæld en sag mellem banken og landmanden
- Problemer i den finansielle sektor er ikke et argument for krisestøtte til landbruget

De Økonomiske Råd

Reduktion af jordskatter særlig dårlig form for støtte

Lavere jordskatter

- Er ikke målrettet mod produktive bedrifter med akutte problemer
- Hjælper ikke fremtidige landmænd eller landmænd som ønsker at ekspandere, men fører til højere priser på jord
- Fører til permanente udgifter for staten

De Økonomiske Råd

Anbefaling: Bedre rammebetingelser for landbruget

- Landbrugslov begrænser udvikling i størrelse og ejerformer
  - Grøn Vækst går i rigtig retning, men der er yderligere muligheder
- Egentlig selskabsdannelse med professionelle bestyrelser, der foretager risikostyring i det kapitalintensive erhverv, bør være en mulighed
- Lempelse af reguleringen i landbrugsloven stiller krav om øget fokus på miljø- og klimaregulering

De Økonomiske Råd

Landbrugets udledninger af drivhusgasser, næringsstoffer og pesticider

- **Anbefaling:** Udbred drivhusgasafgift til landbrugets udledning af metan og lattergas
- **Anbefaling:** Øget anvendelse af lokale reguleringer af udledning af næringsstoffer og pesticider
  - Generel afgift eller nationalt system med omsættelige kvoter til varetagelse af generelle eksternaliteter
  - Herudover øget vægt på arealspecifikke, lokale tiltag, f.eks. sprøjtefri randzoner omkring markkanter
  - Lokale tiltag kan bakkес op af foreslået "mekanisme" med dyrkningsafgift og tilskud

De Økonomiske Råd

Rekreative værdier i land og by

De Økonomiske Råd

Rekreativ natur er et specielt gode

- Rekreativ anvendelse af naturen kræver:
  - forekomst af natur
  - tilgængelighed
  - lovlige adgang
- Tilvejebringelse af rekreative områder er en offentlig opgave
  - Enten ved offentlige regulering eller ved offentlig ejerskab

De Økonomiske Råd

Anbefaling: Bedre naturbeskyttelse

- Naturbeskyttelseslovens §3's beskyttelse af heder, moser, enge og overdrev bør styrkes yderligere i forhold til Grøn Vækst:
  - Områderne bør løbende registreres
  - Berørte lodsejere bør informeres
  - Kan overvejes at supplere med krav om aktiv indsats
- Princip om erstatningsnatur: Udvid fredskovsordning til andre naturtyper
- Overvej samlet system for tilskudsordninger
  - Environmental Stewardship Scheme (UK) er et eksempel

De Økonomiske Råd^o

Energiforbrug og drivhusgasudledning

De Økonomiske Råd^o

Energiforbrug og drivhusgasudledning

- Fremskrivningen til 2025 viser svagt stigende energiforbrug til endelig anvendelse
  - Målsætning om reduktion af bruttoenergiforbrug nås dog
- Vedvarende energi udgør godt 30 pct. af samlet energiforbrug i 2020
  - EU's mål er VE-andel på 30 pct. i 2020
  - Men resultatet er meget følsomt over for forudsætninger om bl.a. VE-tilskud og CO₂-kvotepris
- Drivhusgasudledning fra ikke-kvotesektor falder ca. 4 pct. fra 2005 til 2020
  - EU-krav: -20 pct. i 2020 i forhold til 2005
  - Manko på ca. 6 mio. ton CO₂-ækvivalenter i 2020
  - Skyldes især stigende udledning fra transport

De Økonomiske Råd

Anbefaling: Nationale målsætninger bør fokusere på brug af fossilt brændsel

- Målsætninger kan rettes mod
  - Klima: Afgifter og kvoter for (alle) drivhusgasser
    - Alle typer drivhusgasudledning bør have samme marginale pris. Afgiften i ikke-kvotesektoren skal følge prisen på kvoter
    - Høj CO₂-pris giver tilskyndelse til brug og udvikling af grønne teknologier
  - Forsyningssikkerhed: Afgift på gas og olie
- Vanskeligt at forsvare målsætninger for
  - Vedvarende energi
    - Risikerer at blive "pick-the-winner"
  - Bruttoenergiforbrug (energispareindsats)
    - Ikke målrettet

De Økonomiske Råd

Anbefaling vedr. ikke-kvotesektor: Køb resten i udlandet

- Målsætning for ikke-kvotesektor i 2020 nås ikke med en CO₂-afgift svarende til kvoteprisen
  - Selv ikke hvis afgift udbredes til at omfatte landbruget
- Resterende reduktionsforpligtelse bør klares ved køb i udlandet
  - Danmark har stor reduktionsforpligtelse og derfor høje reduktionsomkostninger
    - Køb i udlandet til gavn for både Danmark og for udenlandske sælgere
  - Ren indenlandsk reduktion kræver meget høj afgift. Ensartet afgift på 1.000 kr./ton sandsynligvis ikke nok

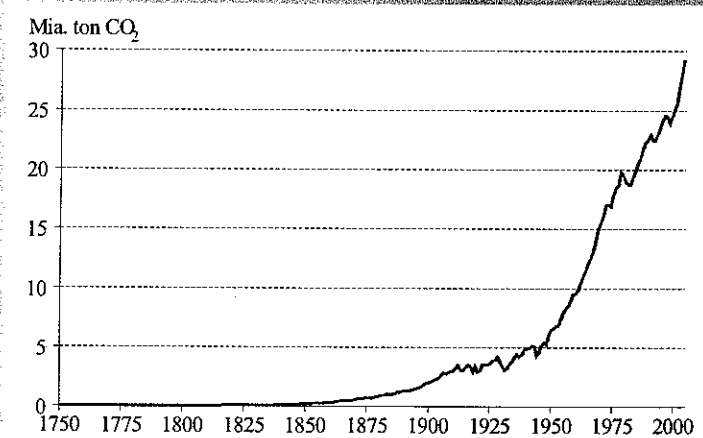
De Økonomiske Råd

International klimapolitik

De Økonomiske Råd

CO₂-udledning fra afbrænding af fossilt brændsel

Kilde: Carbon Dioxide Information Analysis Center (CDIAC)

De Økonomiske Råd

COP-15: Togradersmålsætning

- For at opfylde togradersmålsætningen skal forbruget af fossilt brændsel begrænses drastisk
  - Simple beregninger peger på en global reduktion på 1 pct. om året fra 2015 eller 2-3 pct. om året fra 2020
    - De forpligtede landes reduktion i Kyoto-aftalen svarer til 0,4 pct. om året
    - EU's målsætning om reduktion på 20 pct. svarer til 0,7 pct. om året
- Opfyldelse af målsætningen indebærer, at en betydelig del af de kendte reserver af fossilt brændsel må forblive i jorden

De Økonomiske Råd

Forpligtende reduktioner i mindre udviklede lande er nødvendigt

- Hvis de lande, der ikke har reduktionsforpligtelse ifølge Kyoto-aftalen, ikke begrænser deres udledninger frem mod 2050, vil det alene være tilstrækkeligt til at forhindre, at målsætningen kan nås
- Hvis drivhusgasintensiteten i de mindre udviklede lande reduceres med 3 pct. pr. år fra 2011, skal de udviklede lande reducere deres udledninger med 6,7 pct. pr. år for at opfylde målsætningen

De Økonomiske Råd

Opnåelse af reduktionsmålene kræver internationalt system

- Der bør snarest opbygges et samlet internationalt system baseret på CO₂-afgifter eller omsættelige kvoter
- Afgifter eller omsættelige kvoter er de eneste systemer, der kan sikre, at målsætningen opnås og opnås billigst muligt
- Disse instrumenter giver en hensigtsmæssig tilskyndelse til teknologiudvikling, hvis der bliver tale om en høj og stabil afgift og/eller kvotepris

De Økonomiske Råd

Svært at opnå enstemmighed om international aftale

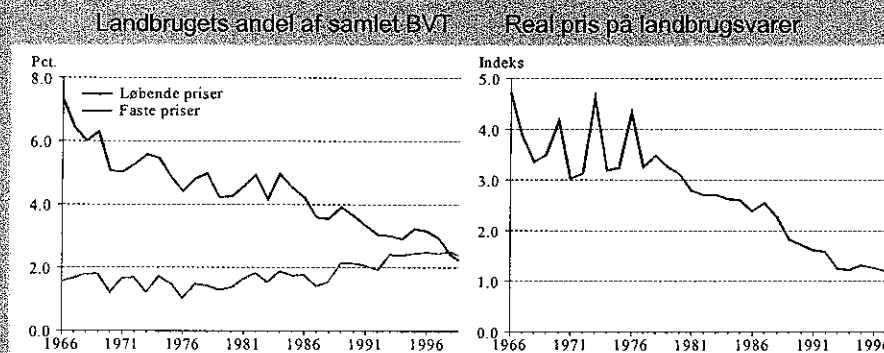
- Lande med store ressourcer af fossile brændsler lider et betydeligt økonomisk tab ved en effektiv aftale
- Også for andre lande er fordelene ved at stå uden for meget markant
  - Opnår alligevel gevinster, ved at øvrige lande reducerer udledningen, og dertil prisfald på fossile brændsler
- Det er behov for betydelig kompensation til mindre udviklede lande, der deltager i aftalen
- Supplerende kan det blive nødvendigt at indføre en klimamotiveret told overfor lande, som vælger at stå uden for en aftale

De Økonomiske Råd

Ekstra slides

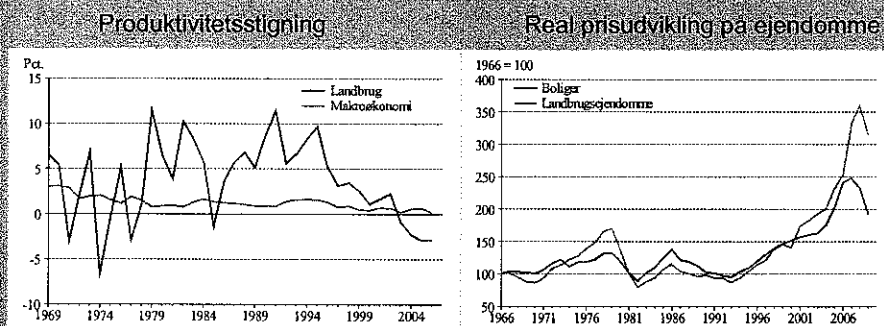
De Økonomiske Råd

Landbruget af stigende betydning for samlet produktion pga. faldende priser

De Økonomiske Råd

Faldende vækst i produktivitet og stigende realpris på landbrugsejendomme

De Økonomiske Råd